

Відділ освіти
Виконавчого комітету Славутицької міської ради
ПАЛАЦ ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ

Схвалено

педагогічною радою
Палацу дитячої та юнацької творчості
протокол № _____ від _____
Голова педагогічної ради ПДЮТ
_____ Н.А. Єр'оміна

Схвалено

науково-методичною радою міського
методичного центру відділу освіти
Виконавчого комітету Славутицької
міської ради
протокол № _____ від _____

Затверджую:

Заступник міського голови,
завідувач відділу освіти
_____ О.Б. Линкевич
_____ 20____

Програма роботи гуртка
лялькового театрального мистецтва
початковий та основний рівень навчання

Укладач

Наталія Леонідівна Шумейко
керівник гуртка лялькового
театрального мистецтва

м. Славутич
2015

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка	3
2.	Новизна програми	5
3.	Мета та завдання програми	6
4.	Початковий рівень. I та II рік навчання.....	7
4.1	Орієнтовний навчально-тематичний план	7
4.2	Зміст програми	7
4.3	Прогнозований результат	9
5.	Основний рівень. I та II рік навчання.....	10
5.1	Орієнтовний навчально-тематичний план.....	10
5.2	Зміст програми.....	10
6.	Основний рівень. III та IV рік навчання.....	12
6.1	Орієнтовний навчально-тематичний план.....	12
6.2	Зміст програми.....	12
6.3	Прогнозований результат.....	14
7.	Матеріали, інструменти.....	15
8.	Використані джерела.....	16

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Важливими умовами щасливого життя людини є реалізація її творчих можливостей, комфортне самопочуття, просто гарний настрій, а також засвоєння суспільного досвіду, втіленого у різних формах та жанрах мистецтва, формування особистісного морально-естетичного досвіду.

До духовного світу кожного з нас мистецтво входить з дитинства і супроводжує протягом усього життя. Найчастіше першою сходинкою на шляху до нього є театр ляльок, який за допомогою тільки йому притаманних виразних засобів здійснює формування початкових естетичних уявлень, почуттів, понять, він є універсальним засобом розвитку емоційної сфери, образного мислення, естетичної свідомості та творчих здібностей особистості.

Театр - мистецтво синтетичне, поєднує мистецтво слова і дії з музикою і т.д. Мистецтво театру, будучи одним з найважливіших чинників естетичного виховання, сприяє всебічному розвитку дітей, їх нахилів, інтересів, практичних умінь. У процесі театралізованої діяльності складається особливе, естетичне ставлення до навколишнього світу, розвиваються загальні психічні процеси: сприйняття, мислення, уяву, пам'ять, увагу і т.д. Спільне обговорення постановки вистави, колективна робота щодо його втілення, саме проведення вистави - все це зближує учасників творчого процесу, робить їх союзниками, колегами у спільній справі, партнерами. Театральна діяльність орієнтована на: всебічний розвиток та виховання кожної дитини; реабілітацію, корекцію; моральне здоров'я, вирішення проблем соціальної адаптації; прилучення їх до загальнолюдських цінностей.

Актуальність програми. Театральне мистецтво має незамінні можливості духовно-морального впливу. Дитина, що опинився в позиції актора-виконавця, може пройти всі етапи художньо-творчого осмислення світу, а це значить - задуматися про те, що і навіщо людина говорить і робить, як це розуміють люди, навіщо показувати глядачеві те, що ти можеш і хочеш зіграти, що ти вважаєш дорогим і важливим у житті.

Програма роботи гуртка лялькового театрального мистецтва розрахована на навчання і виховання дітей від 7 до 15 років.

Гурток має два рівні навчання: *початковий, основний*.

Тривалість навчання:

Тривалість навчання у групах початкового рівню становить 2 роки (по 144 години кожний) заняття проводяться двічі на тиждень по 2 год. та основного рівню – 4 роки (по 216- 324 години кожний) заняття проводяться 2-3 рази на тиждень по 2-3 год.

Наповненість груп початкового рівня — 15 осіб, основного рівня — 12 осіб.

Програма гуртка може використовуватися під час проведення занять у групах індивідуального навчання, які організуються відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, що затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 11.08.2004 р. № 651 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 1123 від 10.12.2008 р.).

Програма передбачає цілий комплекс навчальних дисциплін, що розв'язують ряд творчих завдань: виховання художньої уяви, творчої ініціативи, емоційної гнучкості, культури мови, естетичних смаків та оцінок.

Основні напрями навчання:

1. Театральне мистецтво та майстерність актора:

- техніка ляльководіння;
- пластика та сценічний рух;
- ритміка та елементарні основи танцю;
- сценічна мова;
- основи драматургії;
- психофізичний тренінг;
- освітньо-розвиваючі ігри;
- репетиційно-постановочна робота.

2. Музика в театрі:

- розвиток музичного слуху;
- музичне оформлення сценічного твору.

Можливі організаційні форми навчально-виховного процесу: гурткова, навчально-ігрова, семінар, читання, вікторина, концерт, вистава, репетиція, практична робота, виїзна.

Наприкінці повного курсу навчання в гуртку вихованцями складається іспит та видається документ про позашкільну освіту встановленого зразка з додатком.

В основу роботи гуртка покладено програму гуртка ляльки-рукавички зі збірника «Орієнтовні програми для гуртків позашкільних навчальних закладів загальноосвітніх шкіл» Тернопіль «Астон», 2003 рік

Новизна програми полягає в тому, що навчально-виховний процес здійснюється через різні напрямки роботи: виховання основ глядацької культури, розвиток навичок виконавської діяльності, накопичення знань про театр, які переплітаються, доповнюються одне одного, взаємно відображаються, що сприяє формуванню моральних якостей у вихованців об'єднання.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета програми – виховання дітей засобами театрального мистецтва, формування творчої особистості у широкому розумінні цього слова, що зможе реалізувати себе у різноманітних напрямках професійної діяльності і майбутньому.

Мета конкретизується в основних **завданнях**:

1. Надання вихованцям знань, умінь та навичок з театрального мистецтва та театру ляльок зокрема.
2. Розвиток у дітей:
  - образного мислення;
  - емоційної виразності;
  - гострої спостережливості і пам'яті;
  - багатой уяви і фантазії;
  - звучного голосу, гарної дикції;
  - ритмічності, здатності до виразного руху;
  - навичок міжособистісного спілкування.
3. Виховання в дітей гуманістичних, загальнолюдських цінностей засобами театрального мистецтва.

ОРІЄНТОВНИЙ НАВЧАЛЬНО - ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Початковий рівень, I та II рік навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		Теорія	Практика	Разом
1.	Вступне заняття. Ознайомлення з основними завданнями роботи гуртка	2	-	2
2.	Історія театру ляльок	8	-	8
3.	Пластичні можливості руки	2	8	10
4.	Психофізичний тренінг	-	30	30
5.	Тематичні етюди, сценки у «живому» плані та з рукавичними ляльками	-	14	14
6.	Сценічна мова	2	10	12
7.	Музика в театрі	2	10	12
8.	Освітньо-розвиваючі ігри та вправи	2	12	14
9.	Робота над одноактною виставою з рукавичними ляльками	6	36	42
10.	Всього	24	120	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Теорія. Вступне заняття. Ознайомлення з основними завданнями роботи гуртка	2
	Теорія. Історія театру ляльок: - історія про виникнення першої театральної ляльки (ритуальні маски, ідоли, кумири); - релігійний театр «Вертеп» (історія виникнення, мета, спрямованість сюжетів); - бродячі театральні трупи, театр Петрушка; - становлення театру ляльок у сучасному його вигляді.	8

	<p>Пластичні можливості руки. Теорія. Рука – це душа ляльки або історія про те, як звичайна деталь одягу чи предмет перетворюються в казкову істоту. Практика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - показ керівником виразних можливостей руки; - вправи з пальцями та кистями рук для тренування їх пластичних можливостей; - етюди з руками на фантазію (театральний зоопарк); - рука з кулькою як найпростіша лялька, спроби створення різних характерів. 	<p>2</p> <p>8</p>
	<p>Психофізичний тренінг. Практика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - етюди та вправи на публічну самотність; - етюди та вправи на швидку зміну емоційного стану; - «Я» в запропонованих обставинах; - етюди на пам'ять фізичної дії; - заняття з пластики; - заняття з ритміки; - етюди на передання настрою музичного твору акторськими засобами; - вправи на увагу, зіграність та взаєморозуміння 	<p>30</p>
	<p>Тематичні етюди, сценки у «живому» плані та з ляльками. Практика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - етюди на характер поведінки тварин; - етюди з незакінченим сюжетом; - етюди та сценки на двох виконавців; - етюди та вправи з ляльками на точність фізичної дії 	<p>14</p>
	<p>Сценічна мова. Теорія. Прослуховування записів майстрів художнього слова. Практика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - скоромовки; - техніка сценічного дихання (вправи); - дикція; - техніка сценічної мови 	<p>2</p> <p>10</p>
	<p>Музика в театрі. Теорія. Значення музичного оформлення театральних постановок. Практика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вправи на розвиток голосового апарату (вокальні вправи на різні склади, спів звукоряду, музичні віршики, лічилочки з елементами гри); - вправи на розвиток почуття ритму (використання у розпірках простих скоромовок, які виконуються під 	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>

	музику); - вправи з корекції слуху та голосу; - вправи з розвитку артистичності виконання (спів пісень та музичних вправ, у яких звертається увага на музичний образ, характер виконання, тембр голосу, смислові зупинки); - розучування музичних номерів до вистави	 2 2 2
	Освітньо-розвиваючі ігри та вправи. Теорія. Значення вправ для розвитку акторської майстерності. Практика: - на розвиток зорової пам'яті («Що не так, як було?»); - на розвиток моторної пам'яті та швидкості реакції («Фрукти-овочі»); - на розвиток логічного мислення («Мафія», «Що лежить у мішку» (вгадати предмет по його ознаках); - на розвиток образного мислення («Показуха», «Зламаний відеомагнітофон» (передача настрою, характеру без слів)); - на розвиток спостережливості («Мисливець та зайці»)	2 2 2 4 2 2
	Робота над одно актовою виставою з рукавичними ляльками. Теорія. Читання п'єси, визначення теми, ідеї. Практика. - розподіл ролей, проби; - період роботи над п'єсою за столом; - етюди з ляльками на матеріалі п'єси; - репетиції вистави за частинами, встановлення мізансцен, пластичної та мовної поведінки героїв; - монтувальні репетиції; - прогони; - генеральна репетиція, підсумковий виступ	 6 4 4 6 8 4 6 4

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Набуття навичок творчої роботи у колективі. Стійкий інтерес до театру ляльок. Здолання почуття невпевненості, психофізичного тиску, якщо такі мали місце.

Поліпшення моторної, зорової пам'яті, логічного та образного мислення.

Здобуття початкових професійних знань з акторського мистецтва, а саме: сценічна мова, сценічний рух, техніка ляльководіння ляльки Петрушки, сценічне виконання вокальних номерів в образі лялькового персонажу.

Контроль результату здійснюється через підсумковий виступ з підготовленим сценічним твором.

Якщо програма Вас зацікавила, можете звернутися до автора,
написавши на e-mail Палацу palaz77@ukr.net чи за тел. (04579) 2-37-

49